FURA bladet

Medlemsinformation

Oktober 2024 nr 4

Ansvarig utgivare: Tomas SM2OAE
Redaktion: Per SM2WQF

Besök på världsarvet Grimeton

Semestern tillbringades i år på västkusten, så ett besök på Grimeton planerades naturligtvis in. Då vi var lite sent ute lyckades vi inte få den längre teknikvisningen eller delta på en sändarstart, men den vanliga visningen var nog så intressant.

En av de två ursprungliga sändarna finns kvar i fungerande skick och gör sin bland radioamatör välkända sändningar två gånger om året: på Alexandersondagen (söndag vid månadsskiftet juni/juli), och på julaftons morgon. Frekvensen är 17,2 kHz CW.

Där den borttagna sändaren har stått, så fanns ett antal modernare kortvågssändare från olika tidsåldrar. I en separat byggnad (container) finns radiostationen SK6SAQ, som tyvärr var obemannad den dag vi var där.

Grimeton är en fantastiskt radiostation och minnesmärke och väl värt ett besök.

SM2WQF, Per

SA2HGO, Hugo och SM2WQF, Per (fotograf SA2AIR, Linda)

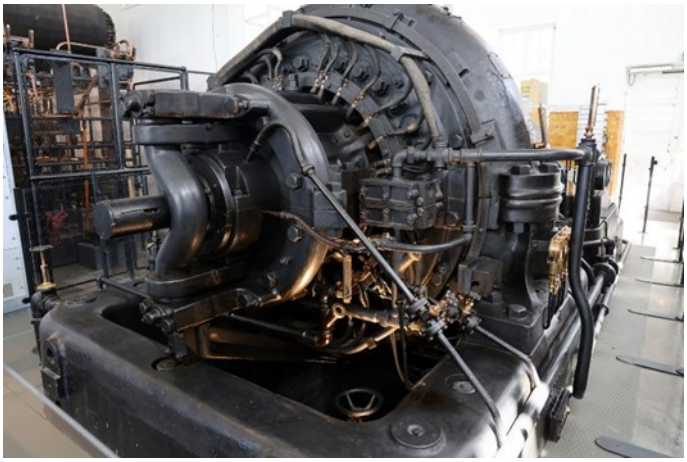

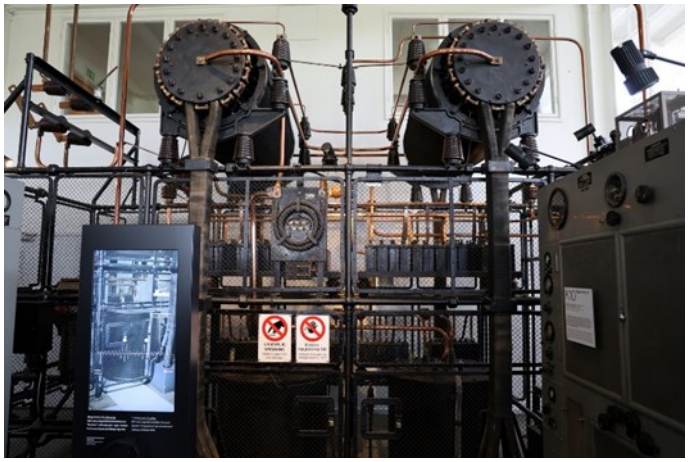

L1
Alexandersonsändaren
The Alexanderson Transmitter

Saxat från nätet:

En ny radiostation

Motivet att anlägga en radiostation för telegramtrafik från Sverige till USA var att åtskilliga kablar för telegramtrafik över Atlanten skadades genom krigshandlingar under första världskriget. Därigenom fick både myndigheter och näringsliv i Sverige mycket svårt att hålla kontakt med den amerikanska kontinenten. Sverige hade inga egna kablar över Atlanten. Mot slutet av första världskriget togs en sändare i Karlsborg i bruk för telegramtrafik. Sändaren i Karlsborg klarade trafiken till Europa, men nådde endast sporadiskt fram till USA:s östkust. Eftersom radiotekniken utvecklats betydligt under kriget, så beslöt Sveriges Riksdag år 1920 att anslå pengar till en ny radiostation på Sveriges västkust.

Dåvarande Telegrafstyrelsen begärde in kostnadsuppgifter från fem olika företag. Som leverantör av radiostationen valdes slutligen RCA (Radio Corporation of America), som levererade både sändarstation och mottagarstation. Sändarstationen placerades i Grimeton, ca 10 km öster om Varberg, och mottagarstationen placerades i Kungsbacka.

Radiostationen i Grimeton

Sändaren var konstruerad av en svensk ingenjör, Ernst Alexanderson, som är tämligen okänd i Sverige, men en mycket uppskattad och respekterad uppfinnare i USA. Under sin livstid hann Alexanderson få 344 patent beviljade inom elektroteknik och elektronik.

Byggnadsarbetena påbörjades i november 1922 och stationen togs i drift den 1 december 1924. Den 2 juli 1925 invigdes stationen officiellt av kung Gustaf V. Byggkostnaden blev 4,3 miljoner kronor, och då ingick även en bostadsby för sju familjer samt mottagarstationen i Kungsbacka i beloppet.

Stationen i Grimeton innehöll två lika men spegelvända sändarutrustningar som kördes växelvis, ungefär en månad i taget. Den nya telegramförbindelsen visade sig mycket stabil och tillförlitlig, och nästan all telegramtrafik från Sverige till Nord- och Sydamerika förmedlades via Grimeton och dess maskinsändare. Det dröjde till 1938 innan den nya tekniken med elektronrörssändare för kortvåg började användas vid sidan av maskinsändarna. Under andra världskriget ökade behovet av utrikes telegramförbindelser via radio dramatiskt, och ytterligare kortvågssändare installerades i rask takt för att ta hand om trafiken. Maskinsändarna användes tidvis under kriget för att sända meddelanden till ubåtar. Efter andra världskriget förmedlades huvuddelen av telegramtrafiken via kortvågssändare, och maskinsändarna användes allt mindre. År 1960 skrotades ena maskinsändaren för att ge plats åt två nya kortvågssändare.

FURA, välbesökt säsongstart och medlemsmöte

Torsdag 22:a augusti

Vid medlemsmötet informerade styrelsen från senaste styrelsemötet. Vidare om förändringsarbetet med Furas lokaler och omdisposition av dessa. Verkstaden är en prioriterad del att skapa mera arbetsvänlig. Översyn av instrumenteringen mm.

RJO vid grillen. GCT, Alf assisterar. Hamburgarna smakade mycket bra!

Nästa certifikatkurs kommer att starta den 18 september. I nuläget finns c:a 10 presumtiva deltagare. WQF, Per är kursledare. CW-kursen som startades i fjol höst under MTR, Pers ledning har ett avstämningsmöte den 10:e september. Det är c:a 10 medlemmar som på egen hand tränar telegrafi. MTR har regelbundna avstämningsträffar. Träning, "en kvart om dagen" ger resultat.

UVU, Niklas fixar med antenner. Foto: OAE, Tomas

Teknikgruppen informerade om bl.a. en sambandsrepeater för 80 MHz som i nuläget provkörs på klubben. Syfte med den är först och främst radiosamband vid t.ex. rallytävlingar.

En av de intressanta punkterna vid mötet var frågan om verksamheten i föreningen, aktiviteter, studiebesök, workshop etc.

Många förslag presenterades;

Bl.a. att bygga antenner och utprova, kontaktering av koaxialkabel och lödteknik med så kallad hetluft var några av idéerna som framkom i resonemangen.

Det kom förslag till studiebesök. Några medlemmarna ska undersöka var och en på sitt håll med de kontakter de har vid intressanta företag. Mötet upplevdes bra och väldigt många medlemmar hade bra och intressanta förslag.

Efter mötet var det dags för den efterlängtade hamburgaren, kaffe och kaka. RJO, Robin greppade grillverktygen och drog igång grillen med god fart. I väntan på att kön skulle bedarra passade UVU, Niklas på att fixa med antenner på taket. Många hjälpte till med att iordningställa för grillningen, mycket uppskattat!

Stort tack till alla som deltog och gjorde denna uppstartskväll till det den blev!
Speciellt tack till RJO som grillade hamburgarna med bravur och UVU som passade på att ordna med antenner!

Besöksboken denna kväll visade på 32 signaler.

73, SM2OAE/Tomas

Säkerhetsradiosamband vid Vännäs Motorklubb, VMK:s rally Höstnatta

Lördagen den 24:e augusti hade FURA uppdraget att genomföra radiosamband vid VMK:s rally Höstnatta. Denna gång var det drygt 22 startande som körde utvalda specialsträckor i skogarna i trakten av Vännäs.

Målgång vid SS 1. En av de äldre rallybilarna som körde denna dag Foto: WQF, Per

Följande radioposter och bisittare från FURA bemannade sträckorna vid start och mål samt vid HQ/ Tävlingsledningen.

UVU/Niklas, WQF/Per, HGO/Hugo, XVV/Tomas, MTR/Per, SXI/Jan, EIT/Sakarias samt OAE/Tomas.

En solig dag, dock var det kraftiga vindbyar. Vilket jag fick känna på i samband med montage av antenner på masten vid HQ i Pengfors (Pengforsbanan).

HGO, Hugo har precis satt upp antennen vid målet på SS 1. Signal 5:9. Foto: WQF, Per

Ute på specialsträckorna var det som vanligt vi från Fura som var först på plats. Allt eftersom anlände också VMK:s personal och radioposterna kunde resonera om sin placering på vid start och mål.

Tidsrapportering ingick i vårt uppdrag även denna gång. Det är i princip rutin vid VMK:s tävlingar.

Första start, 11:33. Därefter ”rullade” rallyt på. Det mesta gick bra, dock med ett antal incidenter som skapade tidsförskjutning i startfältet. Några ekipage var tyvärr tvungen att bryta.

Händelser ute på specialsträckorna skapar en del aktivitet i vårt uppdrag. Radiokommunikation är mer eller mindre oumbärlig då.

Sammantaget var det en härlig höstdag, sol och varmt. Det medhavda smörgåspaketet och kaffet smakade mycket bra.

STORT TACK till alla som bidrog till denna aktivitet!

Skribent; OAE

En typisk miljö vid radiopost ute på specialsträcka. Här är det MTR, Per som visar sin sambandsplats. Foto: MTR, Per

Sambandsplats vid tävlingsledningen, HQ.
OAE/Tomas vid mikrofonen.

Perfekt tillgång till antennplats vid HQ, Pengforsbanan.
Längst upp kan man se antennen.
Drygt 30 meter kabel ner till radion.

Kraftiga vindbyar gjorde montaget ”lite skakigt”.

Hänt i klubblokalen

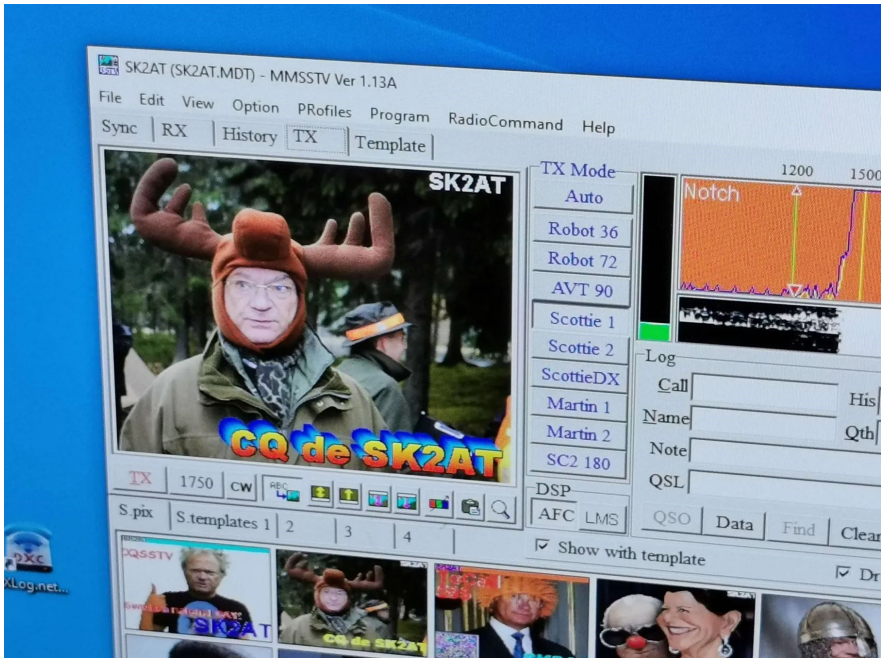

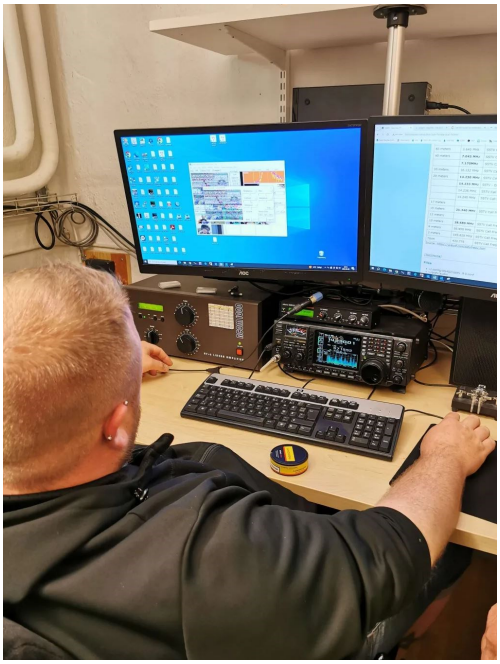

I samband med nationaldagen aktiverade Robin **SA2RJO** och Peter **SA2BLV** SK2AT med sitt traditionsenliga SSTV-körande där bilderna mestadels bestod av kungen i roliga hattar.

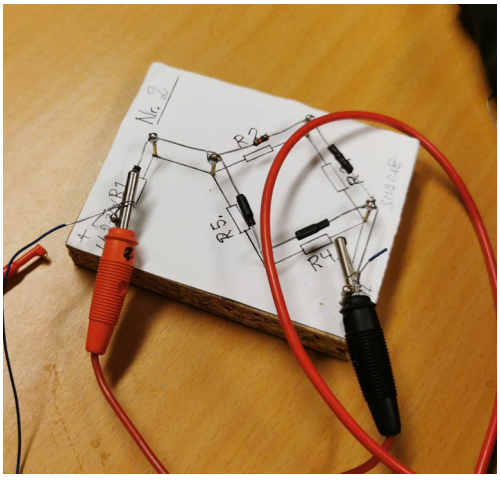

SM2NOG Hans-Göran och SM2FQB Ulf antog utmaningen att mäta och räkna fram fyra okända resistanser. Experimentplattan är framtagen av SM2OAE Tomas och används som en övning i Sändareamatörkursen. Utmaningen är att med hjälp av resistans- och voltmeter och en spänningskälla komma fram till de okända resistanserna. Endast en resistans är känd från början och då man inte kan mäta resistanserna (eftersom de är ihoplödda), så behöver man räkna en del. Efter en del gnuggande av geniknölarna så kom de fram till ett rimligt svar. Plattorna finns på klubben så testa du också om Ohms och Kirchhoffs lagar är fräscha i minnet.

/SM2WQF Per

Portabeltest, OAE hösten 2024

Någon gång ska vara den första…

Att köra test har för mig hägrat under många år, men jag har aldrig kommit igång.

Med en nyinköpt vertikalantenn för ändamålet blev det i alla fall av. Portabeltest hösten 2024, 18:e augusti.

Eftersom jag har en hyfsat stor gårdsplan vid /2-QTH:t så körde jag testen därifrån.

En liten QRP-radio, 12 Volts acc och förstås en SWR-meter. Det var premiär med nya antennen, ”Chelegance MC-750 Portabel HF antenn 7-52 Mhz”.

Foto: OAE, Tomas

Det visade sig vara lite knepigt att få antennen i resonans. Efter diverse justeringar av längden så blev det bra SWR.

Nåväl, när jag väl kom igång så blev det ett mindre antal QSO:n i alla fall. Kul!

Jag hade bra signalstyrkor på 40-metersbandet från några norrmän och i Sverige från distrikt 0, 3, 4 och 5. (hörde signaler från D 7, men fick ingen kontakt)

I distrikt 2 lyckades jag få kontakt med MTR, Per och TMA, Mats på både 80 och 40 meter. Svaga signaler.

Det blir spännande att läsa i QTC om resultatet från testen. MTR och TMA anar jag hamnar högt upp i resultatlistan.

En spännande första gång att köra test, den gav mersmak.

73, OAE/Tomas

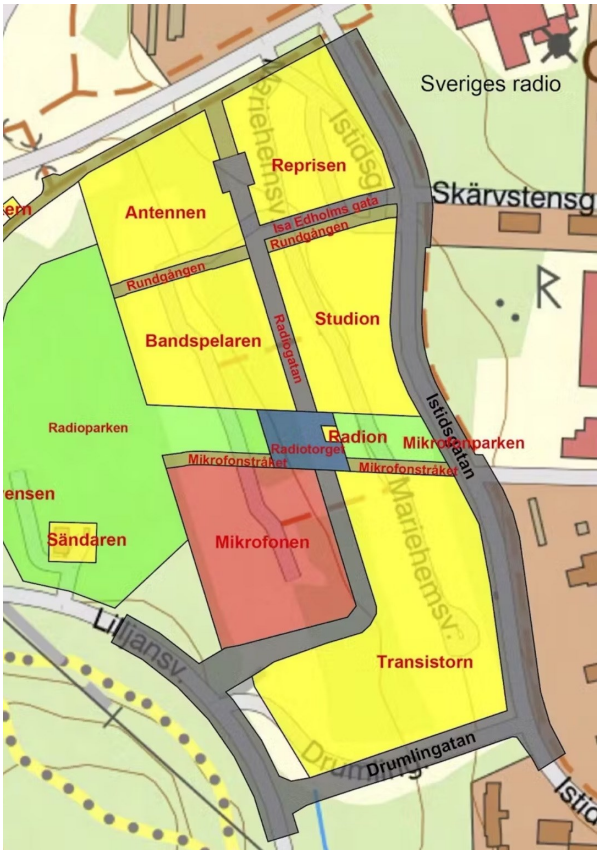

Umeås nya bostadsområde vid Istidsgatan kommer få namn relaterade till närliggande Sveriges radio ,så ta chansen att bo i kvarteret Antennen eller Sändaren.

Merca-Hasse

För er som har missat klubbens egna Youtubekändis Hans Brodin i Hissjö så kommer här ett smakprov, så titta och njut:

https://www.youtube.com/watch?v=xCK7vM5R0yU

https://www.youtube.com/watch?v=z8bMqiNkn5o

https://www.youtube.com/watch?v=4A67hKIm36E

Många flera filmer på Motor Blog of Sweden.

I det här avsnittet visar Hans upp en liten del av sin imponerande samling av radiostationer och scanners:
https://www.youtube.com/watch?v=8fwZ0Q_19TM

Antennbygge i jaktmarker

Av Tomas SA2TMS

Inför årets älgjakt bestämde undertecknad att bättra på radioteckningen i Bäckliden-Lugnets jaktlag. Detta på grund av att jaktmarkerna har många berg som hindrar VHF-utbredningen. Två metoder användes för detta: montering av fasta antenner i två jakttorn, samt bygge av en portabelantenn. Ett exempel på fast antenn syns till höger.

Antennerna är marina VHF-antenner donerade av undertecknads yngre bror, ett dussintal som planeras att monteras över tid. I ovanstående torn så har en lagom ung björk använts som mast, barkats för att inte ruttna, därefter antennen fäst i toppen med hjälp av ståltråd och silvertejp, samt "masten" fastgjorts i tornet med hjälp av förzinkad skruv. Från antennen löper en tio meter lång RG-58 kabel med PL-kontakt i ena änden samt SMA-hane i andra. I SMA:n sitter även monterad en SMA till BNC konverter, för att även stödja handjagare med BNC-antenn. Konvertrarna är najjade till koaxen så att de inte går att slarva bort.

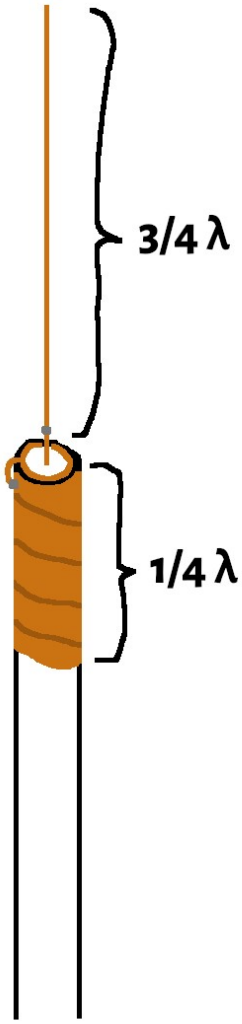

För undertecknad funkade dessa antenner väl. Men det riktiga testet är när icke-radioamatör får prova sig på att använda dem. Än så länge kunde inte årets försökskanin lista ut hur han skulle ansluta antennen till sin radio, gissningsvis pga varken SMA eller BNC. Klarhet har ej fåtts i frågan. Andra jaktlagsmedlemmar har SMA-hona på sina handjagare, så förhoppningsvis får fler medlemmar radiolycka framöver.

För de pass där ingen antenn monterats konstruerades en portabel VHF- antenn av sleeve dipol-typ, men med modifikationen att sprötet är 3/4 i stället för 1/4 våglängd. Se figur. Koppartejp agerar sleeve-balun.

Några noggranna mätningar har inte gjorts, annat än att konstatera att SWR ligger nånstans mellan 1.5-2.0. För den nyfikne så har längderna beräknats för 155.425 MHz och en hastighetsfaktor på 0.95, dvs 458 mm för sleeve-balunen och 1375 mm för sprötet. Poängen med ett längre spröt är dels att få viss gain, men framförallt att minska "hängande vikt" i fiskespöt som utgör masten i konstruktionen. Sagda spö är ett sex meter teleskopiskt glasfiber-spö.

Både de marina antennerna och portabelantennen har gett bättre signalförhållanden i fält. Där det tidigare inte var möjligt att höra alla jaktlagsmedlemmar hörs nu alla, vilket minskar behovet av att reläa meddelanden. Underteck-nad planerar därför att montera fler VHF-antenner framöver. Då antal torn är närmare femtio så blir det en del arbete!

Kommande aktiviteter

	September		01. Oktober 2024			November	
	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
40	September	1	2 12:30 FURA, Lunchträff kl. 12:30 19:00 CEPT kursträff	3	4	5	6
41	7	8 19:00 CW kurs träff	9	10	11	12	13
42	14	15	16 19:00 CEPT kursträff	17	18	19	20
43	21	22	23	24	25	26	27
44	28	29	30 19:00 CEPT kursträff	31 19:00 WORKSHOP; Kontaktering och uppmätning av ...	November	November	November

Klubbkväll | Mötesaktivitet | Kurs / utbildning | Furalunch | Studiebesök | Contest / radioaktivitet | Radiosamband | Annan aktivitet | Alla kategorier ...

Klubb värdar Oktober

40	01-okt	SA2BLV	Peter	03-okt	SM2FQB	Ulf
41	08-okt	SM2WQF	Per	10-okt	SM2MTR	Per
42	15-okt	SA2TMA	Mats	17-okt	SA2KAA	Olof
43	22-okt	SM2HTI	Heikki	24-okt	SM2FQB	Ulf
44	29-okt	SA2MAT	Mattias	31-okt	SM2UVJ	Kenneth

Kluringen

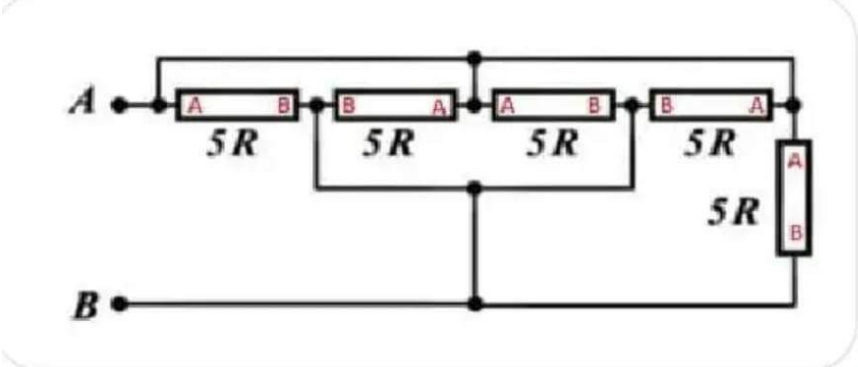

Vad blir ersättningsresistansen?

SSA Portabeltest höstomgången 18 augusti 2024

Single Operator- SSB

Place	Call	QSO 80	QSO 40	QSO Tot	Pts 80	Pts 40	Total pts	Locator	Mult
1	LC1P/P	16	29	45	1688	4084	**5772**	JP51XX	4
2	SA7BII/P	0	25	25	0	3480	**3480**	JO65QU	3
3	SM0VCG/P	3	24	27	244	2612	**2856**	JO99EE	3,4
4	LA1TPA/P	13	13	26	840	1936	**2776**	JO49SK	4
5	LB1LG/P	13	14	27	880	1788	**2668**	JO59LU	4
6	LA8OKA/P	14	12	26	976	1352	**2328**	JP50NK	3,4
7	SM7TFJ/P	3	20	23	264	1992	**2256**	JO77IO	3
8	SA4DHT/P	11	19	30	666	1401	**2067**	JO69AR	3
9	SM0XPJ/P	0	30	30	0	1918	**1918**	JO99CK	2,3,4
10	LB7PI/P	10	10	20	489	1284	**1773**	JP40SW	3
11	SA6RTD/P	10	20	30	348	1160	**1508**	JO58QX	2
12	LA4PGA/P	14	5	19	848	580	**1428**	JP50KD	4
13	SA4CFP/P	0	10	10	0	912	**912**	JP71FG	3
14	LC5L/P	10	3	13	477	372	**849**	JO48PX	3
15	LB4LI/P	8	27	35	122	660	**782**	JO59QC	1
16	SM2OAE/P	1	5	6	15	642	**657**	JP94VB	3
17	LB3LJ/P	1	8	9	2	484	**486**	JP51XT	2
18	LA6OK/P	7	0	7	464	0	**464**	JP51XT	2,3,4

Multi Operator- SSB

Place	Call	QSO 80	QSO 40	QSO Tot	Pts 80	Pts 40	Total pts	Locator	Mult
1	SK2T/P	1	24	25	15	4050	**4065**	KP03GS	3
2	SM0IHR/P	12	24	36	873	2022	**2895**	JO89VJ	3
3	SK0MM/P	3	25	28	0	2385	**2385**	JO89SD	3
4	LA4O/P	5	2	7	175	82	**257**	JO59JX	2,3,4

Operators:

SK2T/P: SM2MTR, SA2TMA

SM0IHR/P: SA0CVK, SM0IHR

SK0MM/P: SM0JLZ, SM5FXK

LA4O/P: LB0DI, LB6AJ, LB6EJ, LB9BJ

MTRs Guldkorn

Oktober 2024

*	**2 oktober**	UKEICC SSB 80 m	**kl. 22:00-23:00**	SSB Länk till; Reglerna
			Test rapport	Endast lokator t.ex. KP04HM
			Poäng	Osäker på poängberäkningen—tror den är som NAC testerna. Dock bonus poäng om man kör Ei5G och G5GEI
*	**3 oktober**	SSA NAC 10 m	**kl. 20:00-21:00**	SSB Länk till; Reglerna
				Centrum frekvens 28.500 kHz
			kl. 21:00-22:00	FM
				Centrum frekvens 29.200 kHz
			Test rapport	RS + lokator t.ex. 59 KP04HM
			Poäng	1 poäng per påbörjad kilometer
				500 poäng per ny lokatorruta
*	**5 oktober**	Oceanian DX Contest	**kl. 08:00 -**	SSB Länk till; Reglerna
				Endast kontakter med oceanien stationer på
				frekvenserna 1,8 till 28 MHz
			Test rapport	RS + löpummer t.ex. 59 001, 59 002 osv.
			Mottagna rapport	RS + löpummer t.ex. 59 001, 59 002 osv.
			Poäng o multiplar	20 poäng per körd station på 160 mb 10 poäng per körd station på 80 mb 5 poäng per körd station på 40 mb 1 poäng per körd station på 20 mb 2 poäng per körd station på 15 mb 3 poäng per körd station på 10 mb En multipel per prefix, per band
	- 6 oktober		**kl. 08:00**	Slut på testen
*	**10 oktober**	SSA NAC 6 m	**kl. 19:00-23:00**	SSB Länk till; Reglerna
			Test rapport	RS + lokator t.ex. 59 KP04HM
			Poäng	1 poäng per påbörjad kilometer
				500 poäng per ny lokatorruta gång per band
				Varje kontaktad lokator ruta ger 1 multipel
				per band
				T.ex. KP04 kontaktar JO99 både på 40 o 80 mb ger 2 multiplar

MTRs Guldkorn

Oktober 2024

*	**12 oktober -**	Scandinavian Activity Contest	**kl. 14:00**	SSB Länk till; Reglerna
		SAC SSB		Vi kör alla stationer på frekvenser 3,5 till 28 MHz 3600-3650, 3700-3800, 7060-7100, 7130-7200, 14125-14300, 21151-21450, 28320-29000 kHz.
			Test rapport	RS + löpummer t.ex. 59 001, 59 002 osv.
			Mottagna rapport	RS + löpummer t.ex. 59 001, 59 002 osv
			Poäng o multiplar	2 poäng per körd station utanför Skandinavien
				3 poäng per körd station utanför Europa
				1 multipel per DXCC land, per band
	- 13 oktober		**kl. 14:00**	Slut på testen
*	**13 oktober**	SSA Månadstest 10	**kl. 16:00-17:00**	SSB Länk till; Reglerna
				Kör så många svenska stationer som möjligt
			Frekvenser	3.650-3.750 kHz samt 7.060-7.130 kHz
			Test rapport	RS + löpnummer + lokator ruta t.ex.59 002 KP04HM
			Poäng o multiplar	2 poäng per kontakt Varje station kan kontakta varandra max en gång per band
				Varje kontaktad lokator ruta ger 1 multipel per band t.ex. KP04 kontaktar JO99 både på 40 o 80 mb ger 2 multiplar
*	**19 oktober**	Worked All Germany Contest	**kl. 17:00 -**	SSB Länk till; Reglerna
		WAG SSB		Vi kör bara tyska stationer på frekvenserna 3,5 till 28 MHz.
			Ej tillåtna frq.	3650 – 3700 kHz, 7080 – 7130 kHz, 14100 – 14125, 14280 – 14350 kHz, 21350 – 21450 kHz och 28225– 28400 kHz
			Test rapport	RS + löpummer t.ex. 59 001, 59 002 osv.
			Mottagna rapport	RS + DOK kod (En bokstav och två siffror)
			Poäng o multiplar	3 poäng per kontakt och band 1 multipel per DOK bokstav, per band
	- 20 oktober		**kl. 16:59**	Slut på testen

*	**26 oktober -**	CQ World Wide Contest CQWW SSB	**kl. 02:00 -**	SSB Länk till; Reglerna Alla kör alla på frekvenserna 1,8 till 28 MHz Man kan välja mellan 24 eller 12 timmars test
			Test rapport	RS + CQ zone—dvs 59 14
			Mottagna rapport	RS + CQ zone t.ex. 59 05
			Poäng o multiplar	3 poäng per körd station från annan kontinent 2 poäng per körd station från NA land 1 poäng per körd station från Europa 0 poäng per körd station från Sverige, men det ger multipel för zone och land 1 multipel per CQ zone, per band 1 multipel per DXCC land, per band
	- 28 oktober		**kl. 01:59**	Slut på testen

Det var de SSB tester som finns i oktober 2024 - jag kan starkt rekommendera SSAs månadstest samt NAC testerna för de som inte kört några tester än, som ett första ”komma igång” tillfälle (n) - dessa är ju inte så långa tidsmässigt och inte heller så ”stressande” som en del andra kan vara/kännas

Hoppas vi hörs ute i etern - jag återkommer med mer kring loggprogrammen samt november månads tester vid kommande nummer.

73 de SM2MTR / SE2P - Per Gedda

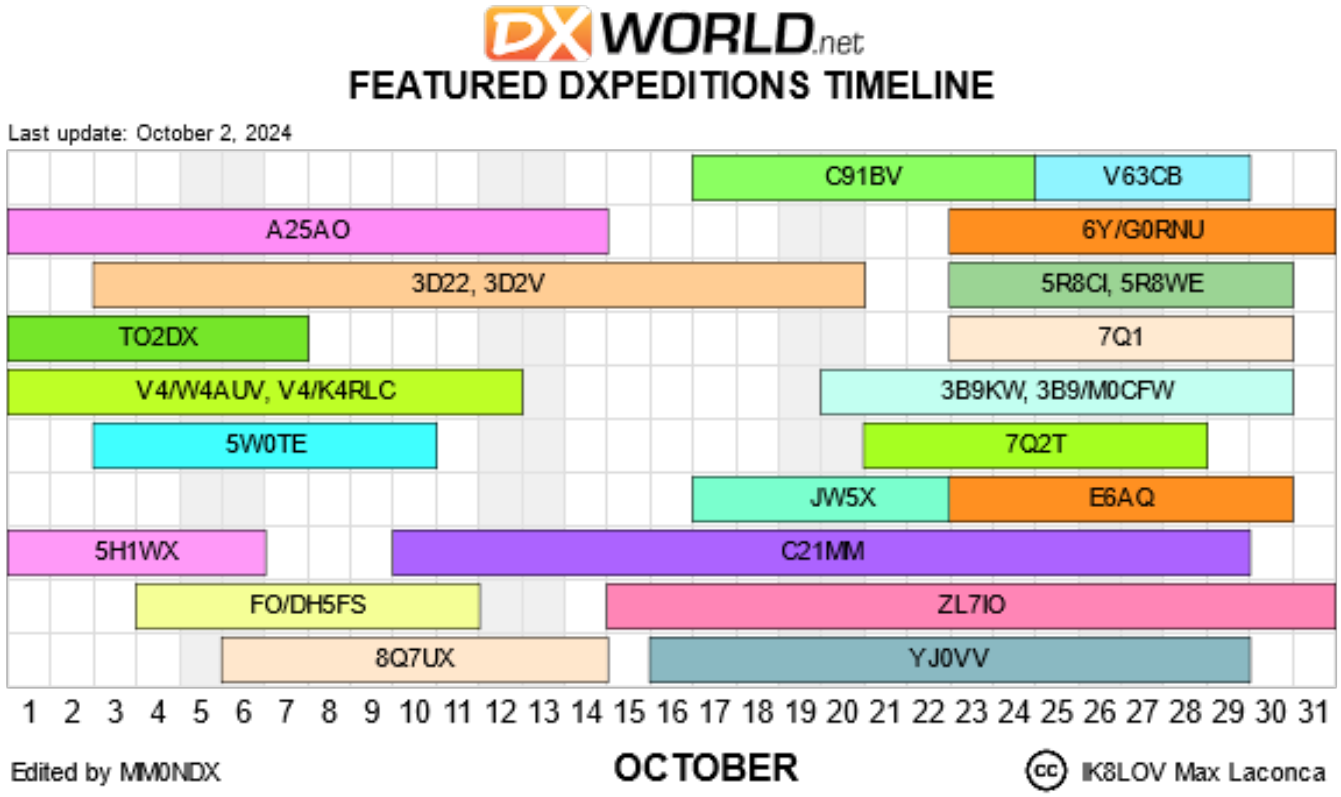

Köp och sälj

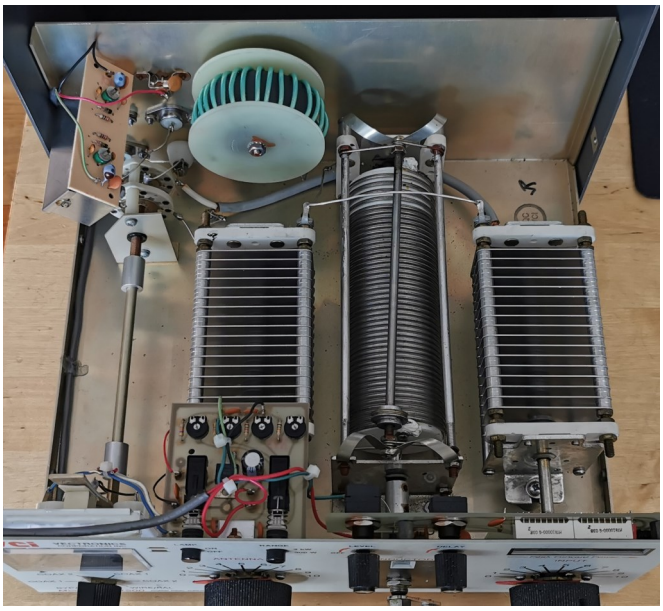

Säljes: Antenntuner. Pris 2.500 kr

SM2WQF, Per

The HFT-1500 antenna tuner from Vectronics is one of the most advanced designs ever. Constructed of high grade components including 4.5kV capacitors, it will withstand the high power outputs of ham radio linear amplifiers. A built-in analogue meter measures power and VSWR, providing a clear indication when adjusting the matching controls. The HFT-1500 employs two variable capacitors and a roller inductor to achieve an optimum match, no matter what antenna is used. You can connect coax fed systems, balanced feed or long wires.

* **1.8-30MHz * 1kW continuous 2kW PEP** * Built-in 4:1 balun
* Roller inductor * 4.5kV capacitors
* Cross needle VSWR/Power Meter
* Digital PEP Bargraph * Adjustable PEP delay
* Six position coax switch * Coax, balanced and wire
* 12V DC supply required
* Size 140 x 318 x 305mm * Weight 4.5kg

https://www.radioworld.co.uk/hft-1500_vectronics_1_8-30mhz_2kw_atu?srsltid=AfmBOorkDeiXmCH_zQqA60A2NHavL9JSPpJy3EfbCWoZJ33MqnS_lB4H%3Fpdf&latest=?pdf&latest